

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Cdo/1385/2015
Identifikačné číslo spisu: 4112244571
Dátum vydania rozhodnutia: 06.03.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Daniela Sučanská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:4112244571.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne MUDr. F. P., bývajúcej v X., zastúpenej Mgr. Petrom Miklóssym, advokátom so sídlom vo Vrábloch, Hlavná 1221, proti žalovanému Agromont Nitra, spol. s r.o., so sídlom v Nitre, Južná 7, o obmedzenie ťažkej nákladnej dopravy po miestnej komunikácii, vedenej na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 18 C 416/2012, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 29. mája 2015 sp. zn. 7 Co 200/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nitra uznesením z 12. januára 2015 č.k. 18 C 416/2012-142 zastavil konanie a rozhodol o postúpení veci Mestu Nitra po právoplatnosti uznesenia (§ 103, § 104 Občianskeho súdneho poriadku; ďalej len O.s.p.). Rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobkyňa sa v konaní domáha súdnej ochrany práva všeobecného užívania účelovej komunikácie a uloženia povinnosti žalovanému zdržať sa využívania tejto komunikácie na prejazd a parkovanie cestných motorových vozidiel kategórie N2 a N3, ako aj na nakladanie a vykladanie tovaru z týchto vozidiel. Užívanie a ochrana cestných komunikácií vrátane súvisiacich otázok je upravená zákonom č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon). Keďže z § 23 cestného zákona vyplýva povinnosť postupovať v súvisiacich konaniach podľa všeobecných predpisov o správnom konaní, nejde o občianskoprávnu vec, preto nie je splnená procesná podmienka právomoci súdu (§ 1, § 2 a § 7 O.s.p.). Postúpenie veci Mestu Nitra založil na ustanovení § 3 ods. 2 cestného zákona, podľa ktorého miestnu štátnu správu vo veciach miestnych a účelových komunikácií vykonávajú obce. O trovách konania rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p. tak, že ich náhradu nepriznal žiadnemu z účastníkov.

2. Krajský súd v Nitre uznesením z 29. mája 2015 sp. zn. 7 Co 200/2015 uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil ako vecne správne (§ 219 ods. 1 O.s.p.). Zdôraznil, že právomoc súdu rozhodnúť o konkrétnom právnom vzťahu závisí od obsahu tohto vzťahu. Žalobkyňa síce odôvodnila žalobu ustanovením § 417 ods. 2 Občianskeho zákonníka, toto však v danom prípade nemožno aplikovať,

pretože predmetom konania je užívanie pozemných komunikácií, ktoré nie je inštitútom súkromného práva, vychádzajúcim z občianskoprávných predpisov, ale verejným oprávnením, upraveným cestným zákonom. O návrhu žalobkyne možno rozhodnúť len v správnom konaní pred orgánom štátnej správy pre pozemné komunikácie, ktorým je obec, resp. mesto. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.

3. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie, namietajúc nesprávne závery súdov o nedostatku ich právomoci. Poukázala na to, že cestný zákon síce upravuje (aj) užívanie pozemných komunikácií, nemožno však podľa neho riešiť situáciu, v ktorej sa ocitla žalobkyňa, nakoľko nezakladá jej právny nárok domáhať sa voči inému subjektu uloženia opatrení na odvrátenie škody, hroziacej v dôsledku užívania cestnej komunikácie nevhodným spôsobom. Tento nárok zakladá ustanovenie § 471 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pretože sú splnené všetky predpoklady pre jeho aplikáciu - ide o stav vážneho ohrozenia vlastníckeho práva žalobkyne a navrhované opatrenia sú na odvrátenie (ďalšej) hroziacej škody vhodné a primerané. Medzi účastníkmi konania ide o občianskoprávny vzťah, preto jediným orgánom, oprávneným vo veci rozhodnúť, je súd. Žaloba smeruje voči konkrétnemu subjektu, ktorého činnosťou škoda na majetku žalobkyne vzniká. Rozhodnutie súdu vo veci samej teda nijako neovplyvní všeobecné užívanie predmetných cestných komunikácií. Napokon, inak ako žalobou sa žalobkyňa ochrany svojich práv ani domáhať nemôže. Keď v minulosti (rok 2002) požiadala o riešenie situácie Mesto Nitra, to vo veci nekonalo. Následný podnet žalobkyne Okresnej prokuratúre Nitra na preskúmanie zákonnosti postupu mesta bol odložený s tým, že žalobkyňa sa má vo veci obrátiť na vecne a miestne príslušný súd. Súdly ale žalobkyňa odmietajú poskytnúť ochranu jej práv v situácii, kedy tak odmietli urobiť iné orgány verejnej moci, čo je v rozpore so zásadou zákazu odopretia spravodlivosti a zároveň odňatím možnosti pred nimi konať v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Z týchto dôvodov žiadala, aby súdy vo veci meritórne rozhodli.

4. Dovolanie bolo podané 19. augusta 2015. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP (ale) právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalovaného treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

6. Dovolanie je procesný úkon strany adresovaný súdu. Dovolateľ ním prejavuje vôľu vyvolať účinok spočívajúci v prelomení právoplatnosti napadnutého rozhodnutia a v možnosti uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

6.1. Dovolaná podaná do 30. júna 2016, v prípade ktorých podľa vtedy účinnej právnej úpravy nebol daný dôvod ani pre zastavenie konania [napríklad vzhľadom na nesplnenie osobitnej podmienky dovolacieho konania (§ 241 ods. 1 veta druhá O.s.p.)] ani pre odmietnutie dovolania [z niektorého dôvodu vyplývajúceho z ustanovenia § 243c O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. a/ až d/ O.s.p. (napríklad preto, lebo dovolanie bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému nebol tento opravný prostriedok prípustný)], vyvolali procesný účinok umožňujúci a zároveň prikazujúci dovolaciemu súdu uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

6.2. Tie dovolania podané do 30. júna 2016, v prípade ktorých bol podľa vtedy účinnej právnej úpravy daný dôvod na zastavenie dovolacieho konania alebo odmietnutie dovolania, tento procesný účinok nemali (porovnaj tiež I. ÚS 4/2011 a II. ÚS 172/03).

7. Zohľadňujúc vzájomnú koreláciu ustanovení § 470 ods. 1 CSP a § 470 ods. 2 CSP dovolací súd konštatuje, že nová právna úprava vychádza síce z princípu okamžitej aplikability procesnoprávných noriem (viď § 470 ods. 1 CSP), rešpektuje ale procesný účinok tých dovolaní uvedených v bode 8.1., ktorý zostal zachovaný aj po 30. júni 2016 (viď § 470 ods. 2 CSP). V dôsledku toho platí, že

ustanovenia novej, od 1. júla 2016 účinnej, právnej úpravy o dovolaní a dovolacom konaní sa v prípade týchto dovolaní nemôže uplatniť v plnom rozsahu hneď od uvedeného dňa, v celej šírke a so všetkými dôsledkami. Úplná aplikabilita týchto ustanovení novej právnej úpravy sa uplatní až pri dovolaniach podaných od uvedeného dňa. Opačný záver by bol porušením právnej istoty a legitímnych očakávaní strán, lebo ten, kto konal na základe dôvery v platný a účinný zákon, nemôže byť vo svojej dôvere k nemu sklamaný [viď tiež závery vyjadrené v rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. PL. ÚS 36/1995].

8. Podľa právneho stavu účinného do 30. júna 2016 bolo dovolaním možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu iba vtedy, pokiaľ to zákon pripúšťal (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Dôvody prípustnosti dovolania proti rozsudku vymedzoval § 238 O.s.p. a proti uzneseniu § 239 O.s.p. Dovolanie bolo prípustné proti každému rozhodnutiu tiež vtedy, ak v konaní došlo k závažnejším procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 O.s.p.

9. Žalobkyňa dovolaním napadla také uznesenie odvolacieho súdu, ktoré nemá znaky uznesení, proti ktorým bolo dovolanie prípustné podľa § 239 O.s.p. V danom prípade by preto dovolanie vyvolalo ním sledovaný procesný účinok iba vtedy, ak v konaní došlo k procesným vadám uvedeným v ustanovení § 237 ods. 1 písm. a/ až g/ O.s.p.

10. Dovolateľka nenamietala existenciu procesných väd konania uvedených v § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. a vady tejto povahy ani nevyšli v dovolacom konaní najavo.

11. Podľa názoru dovolateľky jej súdy odňali možnosť pred nimi konať v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., keď odmietli poskytnúť jej ochranu práv po tom, ako sa tejto ochrany neúspešne domáhala u iných orgánov verejnej moci.

11.1. Odňatím možnosti konať pred súdom podľa citovaného ustanovenia sa do 30. júna 2016 rozumel postup súdu, znemožňujúci účastníkovi konania realizáciu jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznával. K odňatiu možnosti konať pred súdom mohlo dôjsť nielen činnosťou súdu, ktorá rozhodnutiu predchádzala, ale aj samotným rozhodnutím. Takýmto rozhodnutím bolo aj uznesenie o zastavení konania pre nedostatok procesnej podmienky, ak záver súdu o tejto otázke nebol správny a konanie v skutočnosti nedostatkom podmienky konania netrpelo (porovnaj rozsudok uverejnený v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR pod č. 82, ročník 2002). O taký prípad išlo aj vtedy, ak odvolací súd nesprávne zastavil konanie z dôvodu, že vec nepatrila do právomoci súdov.

11.2. Občiansky súdny poriadok vymedzoval právomoc súdov v ustanovení § 7 O.s.p., v zmysle ktorého v občianskom súdnom konaní súdy prejednávajú a rozhodujú veci vyplývajúce z občianskoprávných, pracovných, rodinných, obchodných a hospodárskych vzťahov, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány.

V občianskom súdnom konaní súdy preskúmavali aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci a rozhodovali o súlade všeobecne záväzných nariadení orgánov územnej samosprávy so zákonom, resp. s podzákonnými predpismi, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány. Iné veci prejednávajú a rozhodujú súdy v občianskom súdnom konaní len vtedy, ak to ustanovoval zákon.

11.3. Výstavbu, užívanie a ochranu pozemných komunikácií, práva a povinnosti vlastníkov a správcov pozemných komunikácií a ich užívateľov, ako aj pôsobnosť orgánov štátnej správy a orgánov štátneho odborného dozoru vo veciach pozemných komunikácií upravuje zákon č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon; § 1 ods. 1 zákona). Podľa § 3 ods. 2 zákona vo veciach miestnych a účelových komunikácií vykonávajú miestnu štátnu správu obce; v rámci nej na týchto komunikáciách určujú použitie dopravných značiek, dopravných zariadení a povoľujú vyhradené parkoviská. Ďalšie povinnosti obciam vyplývajú z vlastníctva miestnych komunikácií (§ 3d ods. 3 zákona); napr. udržiavanie miestnych komunikácií v stave zodpovedajúcom určenému účelu, vedenie technickej evidencie, zabezpečovanie informačného systému zimnej spravodajskej služby a zabezpečovanie stavebnotechnického vybavenia (§ 3d ods. 6, 8 a 10 zákona). Na konanie podľa cestného zákona sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní (§ 23 zákona).

11.4. Z citovaných ustanovení cestného zákona vyplýva, že otázky užívania miestnych komunikácií nie

sú inštitútom súkromného práva, ale verejnoprávnym oprávnením. Práve „prvok verejnoprávnosti“ vo vzájomných vzťahoch účastníkov konania, spočívajúci v spôsobe užívania miestnej komunikácie žalovaným, bráni usporiadaniu týchto vzťahov spôsobom uvedeným v § 417 ods. 2 Občianskeho zákonníka a neumožňuje vec prejednať a rozhodnúť v občianskom súdnom konaní. Váda podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. je teda namietaná nedôvodne.

12. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalobkyne, ktoré bolo podľa právnej úpravy účinné do 30. júna 2016 procesne neprípustné, nevyvolalo účinok umožňujúci uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu, ktorý by zostal zachovaný aj po tomto dni (§ 470 ods. 2 CSP). Najvyšší súd preto jej dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

13. Dovolací súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

14. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.